

Planeringsstrategi för Arjeplogs kommun

Dokumenttyp Strategi	Dokumentnamn Planeringsstrategi för Arjeplogs kommun	Fastställt/upprättad Kommunfullmäktige 2024-02-26 § 7.	Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Giltighetstid 2028-09-13
Dokumentansvarig Samhällsbyggnadschef	Version 1.0	Senast reviderad	Dokumentinformation Dnr Ks 2022/533	Detta dokument gäller för Politik och förvaltning

Innehållsförteckning

Kapitel 1 Bakgrund och syfte	4
Bakgrund	4
Syfte.....	5
Kommunens översiktsplan	5
Förändrade planeringsförutsättningar (övergripande förutsättningar med hänsyn till dokumentets aktualitet)	5
Ändrad lagstiftning.....	5
Kapitel 2 Länsstyrelsens underlag.....	6
Inledning.....	6
Länsstyrelsens underlag inför kommunens beslut om planeringsstrategi, Arjeplogs kommun ...	6
Kommunens gällande översiktsplan.....	6
Länsstyrelsens arbete med att ta fram underlag enligt 3 kap. 26 § PBL	7
Planeringskatalogen och Boverkets vägledning.....	7
Förändringar i lag/rättspraxis, nya mål och planeringsunderlag	8
Planprocess och miljöbedömning.....	8
Nationella och regionala mål, planer och program	9
Statliga intressen.....	10
Riksintressen 3 kap. miljöbalken.....	10
Riksintressen enligt 4 kapitlet miljöbalken	11
Miljökvalitetsnormer	12
Hälsa och säkerhet.....	13
Klimatanpassning	13
Ras, skred, erosion och översvämning	14
Förorenade områden.....	15
Farligt gods.....	15
Buller	15
Landsbygdsutveckling i strandnära läge/Strandskydd	16
Mellankommunala och regionala intressen	16
Regional utvecklingsstrategi	16
Nationell infrastrukturplan och Länstransportplan.....	17
Övriga allmänna intressen	17

Länsstyrelsens granskningsyttrande <i>Kommuntäckande översiktsplan (2018)</i>	24
Kapitel 3 Översiktsplanens aktualitet och fortsatta arbete	25
Aktualitet	25
Bedömning	25
Uppföljning, användbarhet och tillämpning.....	25
Fortsatt översiktsplanearbete	26
Förändrade planeringsförutsättningar.....	26
ÖP-modellen och digitala översiktsplaner.....	26
Nya antagna kommunala strategier/program/planer som kan påverka översiktsplanen	26
Nya offentliga strategier/program/planer som kan påverka översiktsplanen	27
Pågående kommunala och icke-kommunala strategier/program/planer samt framtida övervakning	28
Bilagor	29

Kapitel 1 Bakgrund och syfte

Bakgrund

En planeringsstrategi är ett relativt nytt fenomen som grundar sig i att lagändringar införts i plan- och bygglagen den 1 april 2020 (2010:900). Från och med valet år 2022 ersätts aktualitetsprövningen för översiktsplanen med krav om att kommunfullmäktige ska ta fram en planeringsstrategi varje mandatperiod. Strategin ska antas senast 24 månader efter ordinarie val. Senast den 11 september 2024 ska fullmäktige därför ha antagit kommunens första planeringsstrategi där man bedömer i vilken utsträckning gällande översiktsplan är aktuell och ta ställning till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Om inte detta genomförs upphör gällande översiktsplan att vara aktuell.

Översiktsplanen måste vara aktuell för att hela PBL-systemet ska vara effektivt och för att planen ska fungera som vägledning vid beslut om exempelvis detaljplaner. Handläggningen av bygglov och förhandsbesked påverkas också av översiktsplanens aktualitet, eftersom översiktsplanen ligger till grund för lämplighetsprövningen. Därför kommer det att försvåra handläggningen av bygglov och förhandsbesked, om översiktsplanen upphör att vara aktuell. Detta gäller även andra prövningar av tillstånd och ärenden enligt andra lagstiftningar som till exempel miljöbalken.

Vissa regler i plan- och bygglagen är kopplade till det senaste datum som kommunerna ska ha antagit en planeringsstrategi. Detta gäller första gången efter den 11 september 2024. En översiktsplan eller relevanta delar av den måste vara aktuell för att följande ska kunna tillämpas för detaljplan och områdesbestämmelser:

- ett standardförfarande,
- ett samordnat förfarande,
- ett förenklat förfarande.

En översiktsplan eller relevanta delar av den måste även vara aktuell för att användas vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom utpekat LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge).

En inaktuell översiktsplan innebär också att andra myndigheter får göra egna bedömningar gällande hanteringen av den fysiska miljön vid beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken. Det är också viktigt att översiktsplanen är aktuell så att företrädare för regional och statlig planering kan väga in kommunens ställningstaganden.

Syfte

Syftet med planeringsstrategin är att den ska främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering för att hålla översiktsplanen aktuell. Om översiktsplanen regelbundet blir föremål för politisk helhetsbedömning blir det också klarlagt om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen. Kommuninvånare, näringsliv och intresseorganisationer med flera behöver kunna lita på att översiktsplanen uttrycker den aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i olika delar av kommunen eller om översiktsplanens ställningstaganden kan komma att ändras.

Kommunens översiktsplan

Kommunens nu gällande översiktsplan "Framåt – Åvddån Lokal utvecklingsstrategi och översiktsplan" antagen 2018-04-23 samt en vindkraftsplan "VINDKRAFTSUTREDNING för ARJEPLOGS KOMMUN TILÄGG TILL ÖVERSIKTSPLAN", vilken antogs 2011-10-24 ska fortsatt gälla jämte översiktsplanen.

Förändrade planeringsförutsättningar (övergripande förutsättningar med hänsyn till dokumentets aktualitet)

I planeringsstrategin ska kommunen beskriva nya eller förändrade planeringsförutsättningar utifrån sin egen samhällskontext och påvisa hur dessa påverkar ställningstagandena i kommunens översiktsplan när det gäller mark- och vattenanvändningsområden, eller hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Till hjälp har kommunen bland annat länsstyrelsens underlag till planeringsstrategin.

Ändrad lagstiftning

Boverket har tagit fram en lista över lagändringar som skett sedan januari 2014 och som har betydelse för den översiktliga planeringen. Merparten av dessa listade lagändringar infördes innan kommunens översiktsplan antogs 2018.

I april 2020 genomfördes flertalet förändringar i 3 kap. – Översiktsplan – Plan- och bygglagen med syftet att kommunernas arbete med översiktsplanering ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och för att hålla översiktsplanen aktuell. I samband med detta infördes nya bestämmelser gällande när översiktsplanen, hela eller delar av den, anses vara aktuell samt kravet på framtagande av en planeringsstrategi. Det infördes även innehållskrav, dessa lagändringar bedöms dock inte påverka aktualiteten för kommunens översiktsplan utan påverkar det framtida arbetet med framtagande av denna planeringsstrategi samt hur kommande översiktsplaneprocesser ska utföras.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ges möjlighet att meddela föreskrifter för att ta fram en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionala planer och områdesbestämmelser, Regeringen har dock inte givit Boverket denna föreskriftsrätt, vilket innebär att det ännu inte finns några nya föreskrifter att ta hänsyn till.

Kapitel 2 Länsstyrelsens underlag

Inledning

Länsstyrelsen har den 2 september 2022 levererat det underlag kommunen är berättigad till inför arbetet med planeringsstrategi. Länsstyrelsen har dessutom bifogat utdrag ur planeringskatalogen tillsammans med andra myndigheters utlåtanden. Av Exceldokumentet framgår det att utdraget avser perioden 2018-01-01 till 2022-09-01 kommunens översiktsplan antogs 2018-04-23 och länsstyrelsen granskningsyttrande är daterat 2018-03-12 vilket innebär att vissa av dessa underlag fanns tillgängliga redan under föregående översiktsplanprocess.

Utöver kommunens kommentarer i *kursivt* är texten och avsnitten i kapitel 2 kopierat från länsstyrelsens underlag. Kommunen har dock ändrat på länkarna eftersom länkarna från länsstyrelsens originaldokument upphört att fungera.

Länsstyrelsens underlag inför kommunens beslut om planeringsstrategi, Arjeplogs kommun

Kommunfullmäktige ska enligt 3 kap.23§ plan- och bygglagen (PBL) senast 24 månader efter ordinarie val, anta en planeringsstrategi. Där ska kommunen bland annat ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt bedöma om planen fortsatt är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap.3 §, 4 § andra stycket punkt 1–2 samt 5 § PBL. Om kommunen antar en ny översiktsplan inom 24 månader efter ordinarie val gäller inte kravet om planeringsstrategi.

Inför kommunens arbete med planeringsstrategi ska Länsstyrelsen enligt 3 kap. 26 § plan- och bygglagen (PBL), i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Redovisningen ska göras under den andra halvan av tiden mellan två ordinarie val till kommunfullmäktige.

I underlaget ska länsstyrelsen ange: 1. hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen, och 2. om länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.

Länsstyrelsen ska även lämna ett sådant underlag till kommunen när kommunen begär det (Lag 2020:76).

Kommunens gällande översiktsplan

Arjeplog kommuns översiktsplan tillsammans med Lokal utvecklingsstrategi antogs 23 april 2018 av kommunfullmäktige.

Länsstyrelsens granskningsyttrande över planförslaget är daterat till 12 mars 2018.

Ett tematiskt tillägg avseende vindkraftsplan antogs 2011 och ska fortsätta gälla jämte den översiktsplanen.

Länsstyrelsens arbete med att ta fram underlag enligt 3 kap. 26 § PBL

Länsstyrelsen har efter begäran från Arjeplogs kommun tagit fram underlag från statliga myndigheter avseende planeringsunderlag eller annan relevant information som tillkommit eller ändrats sedan översiktsplanen upprättades för kommunens planeringsstrategi. Begäran om aktuellt planeringsunderlag har även skickats till berörda sakområden inom Länsstyrelsen Norrbottens egen myndighet. Föreliggande redovisning omfattar inkomna synpunkter i form av exempelvis lagstiftning, mål och planeringsunderlag som har ändrats och/eller tillkommit sedan kommunens översiktsplan antogs 2018.

Yttrandet omfattar både underlag av kommunspecifik karaktär och underlag relevant för flera av länets kommuner, som kan vara av betydelse för Arjeplog kommuns översiktsplanering och framtagande av planeringsstrategi.

Då arbetet med att ta fram, underlag inför kommunernas planeringsstrategi är en ny uppgift för länsstyrelserna, har samverkan inom myndigheten påbörjats med syfte att skapa en samsyn vad gäller en lämplig arbetsprocess, underlagens innehåll, och detaljeringsgrad. Målet är en likvärdig hantering av uppgifter över landet. Boverket har tagit fram en vägledning som förtydligar länsstyrelsens uppgift. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/processen-for-oversiktsplanering/genomfora/ta-fram-planeringsstrategin/lansstyrelsens-underlag/>

Planeringskatalogen och Boverkets vägledning

Länsstyrelserna har gemensamt tagit fram den webbaserade söktjänsten Planeringskatalogen, tjänsten riktar sig till dem som arbetar med fysisk planering och innehåller rapporter, vägledningar, geodata, karttjänster samt länkar till webbsidor från ett flertal myndigheter. I Planeringskatalogen kan sökningen begränsas till berörd kommun och efterfrågat underlag. För närvarande pågår en utveckling av Planeringskatalogen för att bättre anpassas till länsstyrelsens uppgift att ta fram underlag till kommunens fysiska planering.

Karttjänster, bland annat geodatakatalogen finns tillgänglig på Länsstyrelsen Norrbotten hemsida. <https://www.lansstyrelsen.se/norrbotten/om-oss/vara-tjanster/karttjanster-och-geodata.html>

Länsstyrelsen rekommenderar webbplatsen *PBL Kunskapsbanken* vilken är Boverkets handbok till plan och bygglagen. På webbplatsen återfinns bland annat vägledning och översiktsplaneprocessen och framtagandet av planeringsstrategi.

Förändringar i lag/rättspraxis, nya mål och planeringsunderlag

Nedan redovisas förändringar i lagstiftning, mål och planeringsunderlag som har ändrats/tillkommit sedan Arjeplogs kommun antog sina gällande översiktsplaner. Även övrig information och synpunkter av betydelse för kommunens arbete med översiktsplan och planeringsstrategi anges nedan.

Planprocess och miljöbedömning

Kravet på översiktsplanens innehåll har förtydligats. Innehållskravet framgår av 3 kap. 5 § plan- och bygglagen (PBL) och vägledning gällande tolkning och tillämpning återfinns på PBL Kunskapsbanken.

I januari 2018 började ett nytt sjätte kapitel i miljöbalken (MB) att gälla. Således efter översiktsplanen antogs. Tillägget innebär en del förändringar för miljöbedömningar av planer som upprättas enligt plan- och bygglagen. En förklaring till skillnaden mellan det nya och äldre systemet finns att läsa mer om på Boverkets webbplats: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/miljobedomningar/6-kap-MB/>

Sedan 2018 har en mängd ändringar i lag och förordningar inom detaljplanering och bygglov skett, för en överblick se Boverkets webbplats: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/lag--ratt/andringar/>

Därtill kommer lagändringar som redan inträffat (klimatdeklaration 1 januari 2022) eller sannolikt kommer att ändras i augusti 2022 (aktivitetskravet slopas). Dessutom finns vissa undantag från plan- och byggregler när det gäller vissa utlänningar. Undantagen är tidsbegränsade till utgången av 2024.

1 april 2020 ändrades bland annat vissa bestämmelser i 3 kap. PBL som handlar om översiktsplanering. Vissa av ändringarna i lagstiftningen gäller direkt, och vissa gäller från ett senare datum. Mer information finns på Boverkets webbplats <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/ikrafttradande--och-overgangsbestammelser/>

Kommunens kommentarer

Lagändringarna påverkar inte översiktsplanernas aktualitet utan endast kravet på planeringsstrategi samt hur framtida översiktsplanprocesser ska utföras.

Arjeplogs kommun har varit remissinstans till Boverkets förslag till Föreskrifter om översiktsplan. Kort sammanfattat handlar föreskrifterna om att översiktsplanerna och det kommande arbetet med dessa ska digitaliseras och riktlinjer kring vilken information som ska finnas i de digitala översiktsplanerna samt hur informationen ska definieras och identifieras. Arjeplogs kommun ställer sig positiva till förslaget men anser att resursbehoven för omställningen är en stor utmaning att hantera för förvaltningen.

Kommunen vill tillägga att översiktsplanen antogs efter den 1 januari 2018. Stycke 2 ovan där länsstyrelsen hävdar att översiktsplanen antogs efter att kapitel sex i miljöbalken börjat gälla stämmer således inte.

Nationella och regionala mål, planer och program

Både på nationell och internationell nivå finns övergripande mål och strategier för ett hållbart samhällsbyggande. Översiktsplanen ska ge vägledning för en långsiktigt hållbar utveckling och bör ha en tydlig vision och mål för den fysiska miljön. Nedan finns ett urval av dessa som kan ha betydelse för planeringsstrategins utformning.

Agenda 2030

Agenda 2030 består av 17 globala mål för hållbar utveckling som tagits fram av FN. Av dessa 17 mål är det flera som kan kopplas direkt till översiktsplanering och kommunernas långsiktiga arbete med hållbar utveckling. Här kan särskilt målen för hälsa, jämställdhet, vatten, klimat och infrastruktur nämnas. Mål 11 om hållbara städer kan ses som ett övergripande mål för bebyggelse och fysisk planering.

Miljömålen

Sedan miljömålen beslutades av riksdagen 1999 har Sveriges miljömål definierat vilken miljö den svenska politiken ska styra mot. Generationsmålet, de 16 målen och etappmålet bildar tillsammans miljömålssystemet. Hittills har miljömålen följts upp mot årtalet 2020, ett år som nu har passerat. Nästa hållpunkt för Sveriges miljömål blir år 2030 eftersom att de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 tar sikte på samma år. Vad de senaste årliga uppföljningarna visat är att Sverige har långt kvar till att nå de flesta av målen och för flera av dem går utvecklingen åt fel håll. Under närmaste tio åren behöver alla öka takten i arbetet för att nå miljömålen och genomföra den brådskande samhällsomställningen som behöver göras.

Gestaltad livsmiljö

Riksdagen antog 2018 ett övergripande mål för gestaltad livsmiljö: ”Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.” Kommunen har genom sitt kommunala planeringsansvar en avgörande och betydande roll i gestaltandet och förvaltandet av landets livsmiljöer.

I maj 2020 uppdaterades Boverkets webbplats med mycket information och möjligheter till interaktion kopplat till arkitektur och gestaltad livsmiljö.

Sammanställning av mål

På PBL Kunskapsbanken har Boverket listat alla nationella mål som är relevanta för den fysiska planeringen. De är uppdelade i fem kategorier: Demografi, Bebyggelse, Ekonomi, Natur och miljö samt Infrastruktur. Boverket har också på regeringens uppdrag format en vision för stadsutvecklingen ”Vision Sverige 2025”. Tolv Sverigebilder visar alternativa vägar för framtidens fysiska samhällsplanering och beskriver den riktningssändring som krävs för att vi ska nå ett hållbart samhälle år 2050.

Kommunens kommentarer

Arjeplogs kommun har tagit del av målen. Målen påverkar inte översiktsplanens aktualitet.

Statliga intressen

Riksintressen 3 kap. miljöbalken

Enligt 3 kap. 4 § PBL ska riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken alltid redovisas i översiktsplanen. Av översiktsplanen ska det även framgå hur kommunen avser att aktuella riksintressen ska tillgodoses. Nedan redovisas endast de särskilda kommentarer som inkommit från myndigheter efter remissutskick.

Rennäring

Inga nya riksintressen har tillkommit inom Arjeplogs kommun.

Rennäringspolitisk strategi antogs av plenum 2021-02-23—26.

https://www.sametinget.se/156607?file_id=1

Sametingets arbete med Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen togs fram under 2021.

https://www.sametinget.se/157192?file_id=1

Samtinget är numera med i Miljömålsrådet. Sametingets miljöprogram Eallinbiras har reviderats och därefter antagits av plenum 2021-02-23—26 https://www.sametinget.se/157145?file_id=1

Vidare kan man bland annat läsa i förarbeten till Naturresurslagen varför områden av riksintressen redovisas som de gör, vad de visar samt anledningen till att riksområdesintressena inte kan tolkas helt statiskt som ett riksintresse för vindbruk till exempel kan göras.

Kommunens kommentarer

Förändringen påverkar inte översiktsplanens aktualitet. Förändringen kommer att tas i beaktande i framtida översiktsplanearbete.

Naturvård

Inga nya riksintressen har tillkommit inom Arjeplogs kommun. En översyn av områden av riksintressen pågår och kommer att vara klar under 2023.

Kulturmiljö

Inga nya riksintressen har tillkommit, men en översyn är aktuell inom närtid. Det är dock oklart när detta kan vara genomfört för Arjeplogs kommun.

Yrkesfiske

Inga nya riksintressen har tillkommit inom Arjeplogs kommun efter översiktsplanens antagande.

Friluftsliv

En översyn avseende områden av riksintresse för friluftsliv gjorde 2017. För Arjeplogs kommun har översynen inte inneburit några förändringar.

Värdefulla ämnen och material

Inga nya riksintressen har tillkommit inom Arjeplogs kommun efter översiktsplanens antagande.

Energiproduktion

Inga nya riksintressen har tillkommit inom Arjeplogs kommun efter översiktsplanens antagande.

Kommunikationer

Under 2020—2022 genomför Trafikverket en översyn av riksintressen för kommunikationer för de fyra trafikslagen. I augusti 2020 antogs nya kriterier för vilka anläggningar som bedöms vara av riksintresse, Under september 2022 bedömer Trafikverket att ett uppdaterat utpekande kommer kunna beslutas och publiceras. De nya kriterierna och sektorsbeskrivningen för Trafikverkets riksintresse återfinns på Trafikverkets hemsida via länken:

<https://bransch.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/Riksintressen/> .

Inom Arjeplogs kommun bedöms Väg 95 inte motsvara kriterierna och har föreslagits utgå som riksintresse.

Kommunens kommentarer

Trafikverket beslutade 2022-09-27 om uppdaterade riksintresseanspråk, väg 95 har tagits bort som riksintresse. Förändringen anses inte påverka översiktsplanens aktualitet. Förändringen kommer att tas i beaktande i framtida översiktsplanarbete. Till dess kommer planeringsunderlaget uppdateras med anledning av det uppdaterade riksintresseanspråket.

Totalförsvaret militära delar

Inga riksintressen finns inom Arjeplogs kommun. Det är ändå av vikt att Försvarsmakten remitteras i kommande översiktsplaneprocesser.

De riksintressen som påverkar kommuner, länsstyrelser eller andra aktörer i plan- och lovärenden eller tillståndsärenden redovisas i Försvarsmaktens riksintressekatalog. Riksintressekatalogen finns tillgänglig länsvis på Försvarsmaktens webbplats:

<https://www.forsvarsmakten.se/riksintressen>.

Totalförsvaret civila delar

Inget område av riksintresse finns inom Arjeplogs kommun.

Riksintressen enligt 4 kapitlet miljöbalken

Riksintresse enligt kapitel 4 miljöbalken i Arjeplogs kommun är inte förändrade sedan gällande översiktsplan antogs.

Miljökvalitetsnormer

Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen avser uppfylla gällande miljökvalitetsnormer (3 kap. 4 § PBL). Det ska framgå om det finns risk för att överskrida miljökvalitetsnormerna eller inte. Översiktsplanen kan på så sätt ge vägledning för efterkommande beslut vad gäller exempelvis detaljplaner, bygglov eller förhandsbesked. Länsstyrelsen hänvisar till befintliga nationella databaser där relevant data finns tillgänglig.

- VISS, <https://viss.lansstyrelsen.se/> miljökvalitetsnormer och statusklassificering för yt-, grund- och kustvatten
- SLU Miljödata, en webbtjänst med mark-, vatten- och miljödata.
<https://miljodata.slu.se/MVM/>
- SLU Elfiskeregistret, utförda elfisken i vattendrag.
<https://www.slu.se/institutioner/akvatiska-resurser/databaser/elfiskeregistret/>
- SLU Musselportalen, förekomst av stormusslor (sötvatten).
- SMHI Vattenwebb, hydrologiska data m.m.
<https://www.smhi.se/data/hydrologi/vattenwebb>

Det är viktigt att översiktsplanen ger en helhetsbild över samlade utmaningar och åtgärdsbehov rörande vattenkvalitet inklusive dricksvatten, samt vilka åtgärder som behöver prioriteras i samband med den fysiska planeringen för att bibehålla nuvarande vattenstatus. Planen ska dessutom inte försämra förutsättningarna för rådande miljökvalitetsnormer för vatten. I Länsstyrelsens karttjänst <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399> finns förslag på åtgärder för att förbättra vattenkvalitén.

Vattenmyndigheten har tagit fram ett nytt åtgärdsprogram som dock inte ännu är beslutat (maj 2022). När det är klart kommer programmet att återfinnas i Länsstyrelsens planeringskatalog. Åtgärdsprogrammet ger information om vilka åtgärder som myndigheter och kommuner behöver genomföra för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Dessa åtgärder är direkt juridiskt bindande och ska årligen rapporteras till vattenmyndigheterna.

Kommunens kommentarer

Förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammen för vatten 2022—2027 är vid framtagandet av planeringsstrategin uppdaterat. Vid nästa revidering av översiktsplanen bör det undersökas om någon uppdatering behöver göras i översiktsplanen. Översiktsplanens aktualitet bedöms inte påverkas av detta.

Hälsa och säkerhet

Boverket tog 2018 fram vägledningen *Hälsa, säkerhet och risker* som handlar om tillämpning av PBL med hänsyn till människors hälsa, säkerhet och risken för olyckor, översvämning och erosion. I översiktsplanen bör kommunen redovisa ”riskområden” samt hur man avser att hantera olika risker, det vill säga om riskerna kan accepteras eller om man avser att vidta förebyggande eller andra riskreducerande åtgärder. Ett strategiskt ställningstagande i översiktsplanen ger långsiktighet i kommunens riskhantering och riskvärdering och är ett bra stöd för att hantera riskfrågor i efterföljande detaljplaner, bygglov och övriga tillståndsärenden.

Kommunens kommentarer

Kommunen har tagit del av vägledningen och ser i dagsläget inget behov av att justeringar i nu gällande översiktsplan med anledning av detta.

Klimatanpassning

Regeringens mål för klimatanpassning är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/nationell-strategi-for-klimatanpassning/>.

Den 1 augusti 2018 ändrades plan- och bygglagen, PBL (2010:900) 3 kap. 5 §. Syftet med förändringen är att förbättra beredskapen i kommunerna för klimatförändringen. Ändringen innebär ett krav att kommunerna i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för klimatrelaterade skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion, samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

I översiktsplanen ska det även framgå vilka åtgärder för minskad klimatpåverkan (t.ex. minskade utsläpp av växthusgaser, energieffektivisering) som kommunen planerar.

Planeringsunderlag rörande klimatrelaterade risker:

- Klimatrisiker i översiktsplanering – PBL kunskapsbanken https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmannaintressen/hansyn/miljo_klimat/klimatrisiker/
- Klimatförändringarnas påverkan på Norrbottens kulturmiljöer [Klimatförändringarnas påverkan på Norrbottens kulturmiljöer \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/norrbotten/klimatforandringarnas-paverkan-pa-norrbottens-kulturmiljoer)
- Webbtjänst Sveriges geotekniska institut, Sveriges geologiska undersökning: Vägledning Ras, skred, erosion (ver. 2021_1.4.1) (swedgeo.se) <https://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/>
- Snö i framtida klimat Rapport för våra sju nordligaste län. 2020-29 SMHI [Snö i framtida klimat -För de sju nordligaste länen \(lansstyrelsen.se\)](https://www.smhi.se/klimat/framtida-klimat)
- Norrbottens energi- och klimatstrategi 2020-2024. BD:2019:2 [Norrbottens klimat- och energistrategi 2020–2024 \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/norrbotten/energi-och-klimatstrategi-2020-2024)

Information om framtida klimat samt regionala klimatanalyser för Norrbottens län återfinns även på SMHI:s webbplats: <https://www.smhi.se/klimat/klimatanpassa-samhallet/klimatanpassning>

kunskapsunderlag samt på Klimatanpassningsportalen

<https://www.lansstyrelsen.se/norrboten/samhalle/planering-och-byggande/klimatanpassning.html>

Det finns även en mer detaljerad analys av klimatpåverkan och effekter, som bifogas som excel-dokument. Till detta följer även en PDF-fil som visar metodiken som ligger till grund för filen.

Kommunens kommentarer

Översiktsplanen innehåller dels ett avsnitt om risken för klimatrelaterade skador och dels ett avsnitt om åtgärder för minskad klimatpåverkan. Den nya rapporten om framtidsklimatet för Arjeplog bör dock analyseras vid nästa revidering av översiktsplanen för att kontinuerligt hålla informationen så uppdaterad som möjligt. Översiktsplanens aktualitet bedöms dock inte påverkas av detta.

Ras, skred, erosion och översvämning

En vägledning om statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred, erosion har tagits fram av SIG i samverkan med bland andra MSB, SMHI och SGU (SIG vägledning 1, 2018, utgåva 4). Till vägledningen finns ett kartunderlag som bland annat visar branta slänter och ravinområden känsliga för förändringar av vegetationstäckning liksom förändringar av vattenmängder, vattnets flödesvägar och rinnhastigheter, det vill säga påverkan som ofta uppstår vid skogsbruk och annan exploatering. Kartan visar till exempel även ”Stränders eroderbarhet vid sjöar, havskust och vattendrag” samt ”Översvämning av vattendrag och kust”.

MSB har i uppdrag att stödja kommuner och länsstyrelser med karteringar av översvämningrisker. För Arjeplogs kommun har karteringar gjorts för Skellefteälven (2006). Genomförda karteringar finns att tillgå via MSB:s översvämningportal

<https://gisapp.msb.se/Apps/oversvamningsportal/avancerade-kartor/oversvamningskartering.html>

Kommunens kommentarer

Kommunen har tagit del av tillgänglig underlag och underlaget har funnits med som planeringsförutsättningar inför framtagandet av den nu gällande översiktsplanen. Materialet finns även tillgängligt och används i förvaltningens ordinarie verksamhet. Översiktsplanens aktualitet bedöms inte påverkas av detta.

Förorenade områden

En strategi för hur förorenade områden ska hanteras och åtgärdas är nödvändig för att främja människors hälsa och säkerhet. Mycket information och vägledning från länsstyrelserna finns samlat under länsstyrelsernas EBH-portal. Bland annat Vägledningar om förorenade område samt Vägledning om hantering av förorenade områden vid planering och lovgivning. Utöver dessa vägledningar bör kommunen även använda sig av det material som Länsstyrelsen har tillgängligt via länsstyrelsens Geodatakatalog. Aktuellt skikt är Lst Potentiellt förorenade områden externt (EBH). Där finns de aktuella områden som utpekats såsom förorenade områden och de skiktet uppdateras kontinuerligt.

MSB har tagit fram en vägledning som beskriver hur storskalig kemikaliehantering och dess risker kan hanteras vid etablering av sådana verksamheter, samt exploatering i nära anslutning till dessa. I vägledningen föreslås bland annat att ett riskhanteringsavstånd kring storskaliga kemikaliehanterande anläggningar bör finnas som ett planeringsunderlag för kommunens översiktsplan. Vägledningen beskriver hur ett sådant kan tas fram.

Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering, MSB1053 (2017) <https://www.msb.se/sv/publikationer/samhallsplanering-och-riskhantering-i-anslutning-till-storskalig-kemikaliehantering/>

Kommunens kommentarer

Kommunen har tagit del av tillgängliga underlag och underlaget har funnit med som planeringsförutsättningar inför framtagandet at gällande översiktsplan. Materialet finns även tillgängligt och används i förvaltningens ordinarie verksamhet.

Farligt gods

Under 2019 tog länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbottens län gemensamt fram en uppdaterad version av planeringsunderlaget "Riktlinjer för fysisk planering - Skyddsavstånd till transporter för farligt gods i Norrbotten och Västerbotten". Rapporten återfinns i Planeringskatalogen och är ett lämpligt underlag vid avvägningar i översiktsplanarbetet.

Kommunens kommentarer

Kommunen har tagit del av tillgängliga underlag och underlaget har funnit med som planeringsförutsättningar inför framtagandet at gällande översiktsplan. Materialet finns även tillgängligt och används i förvaltningens ordinarie verksamhet.

Buller

I april 2020 publicerade Boverket en reviderad vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostadsbyggnader. Vägledningen ansluter till de nya allmänna råd om industri- och annat verksamhetsbuller som utgivits 2020. Vägledningen kan utgöra en god hjälp för kommande översiktsplanarbete.

Kommunens kommentarer

Kommunen har tagit del av tillgängliga underlag och underlaget har funnit med som planeringsförutsättningar inför framtagandet at gällande översiktsplan. Materialet finns även tillgängligt och används i förvaltningens ordinarie verksamhet.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge/Strandskydd

En översyn av strandskyddslagstiftningen har genomförts på uppdrag av regeringen. Syftet var att erhålla en ökad differentiering som tar hänsyn till att tillgången till sjöar och stränder varierar i landet, liksom befolkningstäthet och exploateringsstryck. Uppdraget har redovisats men röstats ner av riksdagen. Därför gäller tills vidare tidigare lagstiftning, det vill säga den som gällde när översiktsplanen antogs 2018.

Kommunens kommentarer

Frågan bör fortsatt bevakas, det är en fråga av stort intresse för Arjeplogs kommun.

Mellankommunala och regionala intressen

Sedan gällande översiktsplaner antogs har förändringar i omvärlden inträffat, som kan ställa ökade krav på mellankommunal samordning och samverkan. De omfattande satsningarna på nya "gröna industrier" i Norrbotten och Västerbotten som genererar behov av ny arbetskraft torde kunna få betydelse även för övriga kommuner i länet, om arbetskraftsbehovet ska kunna täckas. Detta kan ha betydelse för kommande översiktsplanering

Kommunens kommentarer

Kommunen instämmer i att de omfattande satsningarna på nya "gröna industrier" i Norrbotten och Västerbotten som genererar behov av ny arbetskraft torde kunna få betydelse även för övriga kommuner i länet, om arbetskraftsbehovet ska kunna täckas. Aspekten bör finnas med vid framtida revidering av översiktsplanen samt i kommunens riktlinje för bostadsförsörjning. Översiktsplanens aktualitet bedöms dock inte påverkas av detta.

Regional utvecklingsstrategi

Region Norrbotten har ansvaret att samordna det regionala tillväxtarbetet i länet. För närvarande gäller "Regional utvecklingsstrategi 2030" som togs fram under 2018.

Kommunens kommentarer

Den senaste regionala utvecklingsstrategin 2030 var ej publicerad när kommunens översiktsplan antogs. När översiktsplanen förnyas bör den då gällande regionala utvecklingsstrategin användas som underlag. Det är fördelaktigt om det publicerats ytterligare en regional utvecklingsstrategi än den nu gällande då den och kommunens nya översiktsplan tidsmässigt harmoniserar med varandra. Översiktsplanens aktualitet bedöms inte påverkas av detta.

Nationell infrastrukturplan och Länstransportplan

Regeringen har den 9 juni 2022 presenterat en ny nationell infrastrukturplan som innebär ökade satsningar på infrastrukturåtgärder i länet. För närvarande pågår även framtagande av regional Länstransportplan för perioden 2022–2033. Målet är att planen fastställs av regionfullmäktige sommaren/hösten 2022. De satsningar som planerna innehåller kan få inverkan på översiktsplanen. I nu gällande länstransportplan för åren 2018–2029 finns väg 95 genom Arjeplog som prioriterad trafiksäkerhetsåtgärd längs statligt vägnät. Inga förändringar har gjorts för vilka vägar som utgör funktionellt prioriterat vägnät i Arjeplogs kommun. De uppgifter som finns i översiktsplanen från 2018 för vilka vägar som ingår i det funktionella prioriterade vägnätet stämmer således.

Kommunens kommentarer

Såväl den då gällande infrastrukturplanen som den regionala länstransportplanen kommer att utgöra ett underlag vid framtida revidering av översiktsplanen. Det som i dagsläget är känt bedöms inte påverka översiktsplanens aktualitet.

Övriga allmänna intressen

Landsbygd/jordbruk

Pandemin och Rysslands invasion av Ukraina har hastigt förändrat synen på landsbygd och livsmedelsproduktion. Frågor som rör beredskap och livsmedelsproduktion i hela landet har fått ökad betydelse. Regeringen beslutade den 28 april 2022 att tillsätta en utredning om en ny livsmedelsberedskap (Kommittédirektiv 2022:33) som ska redovisas senast den 1 december 2023.

Även klimatförändringarna har påverkan på livsmedelsproduktionen. Globalt sett är 25% av världens åkermark hotad av klimatförändringar, saltanrikning och andra typer av markförstöring. Norra Europa och norra Nordamerika kommer att vara de områden som i framtiden får gynnsammare förutsättningar. Ska världens befolkning kunna försörjas med livsmedel så måste jordbruksmarken bevaras och produktiviteten fördubblas. Norra Sverige har en stor fördel som andra områden inte har i form av god vattentillgång.

Länsstyrelsen i Norrbotten har 2019 tagit fram ett planeringsunderlag för brukningsvärd jordbruksmark. ”Planeringsunderlag för brukningsvärd jordbruksmark i Norrbotten”.

<https://www.naramat.nu/planeringsunderlag-for-brukningsvard-jordbruksmark-i-norrboten/>

Kommunens kommentarer

Arjeplogs kommun har tagit del av tillgängliga underlag och underlaget bedöms inte påverka översiktsplanens aktualitet.

Byggande på jordbruksmark och tillämpningen av 3 kap. 4 § i miljöbalken har prövats genom ett flertal domar i mark- och miljööverdomstolen. Domarna visar innebörden av ”väsentligt samhällsintresse” och ”brukningsvärd jordbruksmark” och bör utgöra underlag för avvägningar i översiktsplanarbetet.

Under pandemin har en trend kunnat skönjas om ökat intresse för boende på landsbygden (zoomstäder). SWECO kommer varje år ut med en rapport – Sveriges nya geografi. Rapporten ger med hjälp av kartor och analys ett perspektiv på utvecklingen i Sveriges kommuner (Nr 24 2021). Det som lyfts fram i rapporten från 2021 är hur Covid-19 påverkat flyttströmmarna i landet. Man har tagit fram ett scenario för befolkningsutvecklingen i samtliga kommuner om flyttmönstren består. Man har också funderat kring frågan om var och hur ökat distansarbete kan komma att påverka kommunerna.

Inför kommande investeringssatsningar i Norrbotten så ställs stora krav på nya bostäder, samhällsservice och infrastruktur. Här kan landsbygden vara en resurs och det finns goda möjligheter att utveckla byarna i länet till starka och hållbara samhällen. Dessutom finns det gott om mark utöver jordbruksmark att genomföra etableringar på vilket kan svälja omfattande expansion.

Kommunens kommentarer

Arjeplogs kommun har tagit del av tillgängligt underlag och det tidigare underlag fanns med som planeringsförutsättningar vid framtagande av gällande översiktsplan. Underlaget finns tillgängligt i den vardagliga handläggningen och bedöms inte påverka översiktsplanens aktualitet. Underlaget kommer att beaktas vid en framtida revidering av kommunens översiktsplan.

Naturmiljö

Shapefiler för nedladdning av formellt skyddade områden finns tillgänglig på Länsstyrelsens externa geodatakatalog samt på Naturvårdsverkets sida <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>. Utöver de områden som redan har ett formellt skydd finns det i Länsstyrelsens externa geodatakatalog även shapefiler med områden där reservatsbildning för närvarande pågår.

Den nyligen antagna skogspropositionen (2021/22:58) innebär att nya stora naturreservat kommer att bildas, framförallt på statens mark i fjällnära lägen.

Kommunens kommentarer

De skyddade områden som inte fanns med vid antagande av översiktsplanen bevakas noga och används vid behov i kommunens dagliga arbete. Översiktsplanens aktualitet bedöms inte påverkad.

Kulturmiljö

Översiktsplanen för Arjeplogs kommun innehåller målsättningar, strategier och anvisningar om program för tillvaratagande och utveckling av kulturhistoriska värden. Länsstyrelsen kan inte se att någon ändring har skett avseende gällande planeringsunderlag i dessa avseenden.

I områden som pekats ut som utvecklingsområden i översiktsplanen behöver känd fornlämningsbild redovisas, då förekomsten av lagskyddade fornlämningar kan förhindra och försvåra planerad verksamhet och etablering i ett område. Kyrkor är skyddade enligt kulturmiljölagen (KLM) och för övrig bebyggelse gäller att man bör redovisa det som är skyddat genom PBL, riksintressen med fokus på bebyggelsen kulturhistoriska värden och de bebyggelsemiljöer som Norrbottens kulturmiljöprogram tar upp.

Planeringsunderlagen inom området kulturmiljö återfinns i Planeringskatalogen. Där återfinns bland annat länk till Fornsök och Riksantikvarieämbetets digitala register över kända forn- och kulturlämningar, Norrbottens kulturmiljöprogram etcetera.

Kommunens kommentarer

I gällande översiktsplan finns rekommendationer med för att säkerställa att fornlämningsbilden beaktas. I kommande översiktsplanearbete kommer underlaget att beaktas, underlaget bedöms inte påverka översiktsplanens aktualitet.

Grön infrastruktur

Länsstyrelsen Norrbotten har under 2018 tagit fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur. ”Grön infrastruktur i Norrbotten – en preliminär handlingsplan”. Rapporten återfinns på Länsstyrelsen webbplats.

<https://www.lansstyrelsen.se/norrbotten/samhalle/planering-och-byggande/gron-infrastruktur/regional-handlingsplan.html>

Grön infrastruktur är ett arbetssätt som syftar till att bevara den biologiska mångfalden och bidra till fungerande livsmiljöer för växter och djur och människors välbefinnande. Handlingsplanen kan fungera som ett planeringsunderlag vid planering av mark- och vattenanvändning, samt vara till hjälp för att prioritera bland åtgärder som syftar till att främja biologisk mångfald <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=503ac95e4a9b41ffa1dcdda565cfaf3>

Kommunens kommentarer

Arjeplogs kommun har tagit del av den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur och denna fanns med som underlag vid framtagandet av gällande översiktsplan.

Ekosystemtjänster

Boverket har tagit fram en vägledning/planeringsunderlag om integrering av ekosystemtjänster i fysisk planering. ”Ekosystemtjänster i den byggda miljön” (2019). Vägledningen har tagit fram för att verka för att etappmålet inom Strategi för Levande städer skall uppnås. Vägledningen återfinns på: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/ekosystemtjanster/>

Kommunens kommentarer

Arjeplogs kommun har tagit del av den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur och denna kommer att finnas med som planeringsunderlag i kommande översiktsplanearbete. Planeringsunderlaget bedöms dock inte påverka den nu gällande översiktsplanens aktualitet.

Friluftsliv

Som stöd i översiktsplanearbetet kan Naturvårdverkets metod för kartläggning av värdefulla naturområden för friluftsliv och turism användas, se <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/friluftsliv/kartlagga-naturomraden-for-friluftsliv/>

Detta planeringsunderlag bör ingå vid översyn av kommunens översiktsplan.

Kommunens kommentarer

Arjeplogs kommun har tagit det av underlaget och i framtida revidering av översiktsplanen bör en översyn av vilken tätortsnära natur som bör bevaras genomföras. Underlaget bedöms dock inte påverka översiktsplanens aktualitet.

Geoteknik

Hänvisningar till många kunskapsunderlag avseende geoteknik etcetera kan hittas via SGUs checklista: https://www.sgu.se/globalassets/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/checklista_planer_sgu_v2020-11-10.pdf

Handledning om geologi i översiktsplaneringen:

<https://www.sgu.se/anvandarstod-for-geologiska-fragor/geologi-i-oversiktsplanering/>

Kommunens kommentarer

SGUs och SGIs underlag fanns med som underlag för kommunens gällande översiktsplan. Materialet finns även tillgängligt i den vardagliga handläggningen i kommunens kartverktyg.

Transportsystemet i samhällsplaneringen

Vid en eventuell revidering av översiktsplanen anser Trafikverket att rapporten Transportsystemet i samhällsplaneringen är ett viktigt planeringsunderlag. Rapporten utgör Trafikverkets underlag för tillämpning av 3–5 kap. miljöbalken och av plan- och bygglagen. Rapporten finns i planeringskatalogen.

Rapporten är en sammanställning av de behov och krav som behöver tillgodoses inom den fysiska planeringen för att drift, underhåll och utveckling av transportsystemet anläggningar ska fungera. Innehåller är dock inte begränsat till de områden som omfattas av plan- och bygglagen och miljöbalken, utan tar upp flera områden där det finns en koppling mellan Trafikverkets verksamhet och den fysiska planeringen. Här beskrivs också hur Trafikverket önskar att trafikplaneringen ska integreras i samhällsplaneringen i enlighet med de transportpolitiska målen och andra nationella mål med bäring på transportsystemet. Dessutom redovisas vilka krav kommuner kan räkna med att Trafikverket kommer att ställa när Trafikverket deltar som sakägare i planärenden.

Kommunens kommentarer

Underlaget "Transportsystemet i samhällsplaneringen" kommer beaktas vid framtida revidering av översiktsplanen eller om Trafikverket tagit fram nytt material. Översiktsplanens aktualitet bedöms inte påverkas av materialet.

Energiförsörjning

Naturvårdsverket och Energimyndigheten har fått i uppdrag att ta fram en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad. Strategin presenterades vid årsskiftet 2020/2021. Som en del av strategins genomförande kommer länsstyrelserna eventuellt få i uppdrag att genomföra regionala analyser, där det nationella planeringsunderlaget kvalitetssäkras och vidare utvecklas utifrån regionala förhållanden. Det regionala planeringsunderlaget kan utgöra stöd bland annat för kommunernas översiktsplanering. Tidplanen för de regionala analyserna är i nuläget inte beslutat. Den nationella strategin och tillkommande planeringsunderlag kan innebära behov av översyn av kommunernas vindkraftsplanering på översiktsplanenivå.

Kommunens kommentarer

Eventuella regionala analyser kan komma att innebära behov av revidering av det tematiska tillägget till översiktsplanen "vindkraftsplan". I dagsläget påverkar detta inte aktualiteten på översiktsplanen eller det tematiska tillägget gällande vindkraft.

Förorenade områden

När det gäller förorenade områden så finns i planeringskatalogen Vägledningar om förorenade område samt Vägledning om hantering av förorenade områden vid planering och lovgivning som kan vara till hjälp vid planering av förorenade områden.

I kommunens huvuddokument under kapitel *Förorenade områden* (s.63 ff) är länsstyrelsens prioriteringslista över de mest angelägna åtgärdsobjekten i länet omnämnd. I kommunens dokument står det att det handlar om de 15 mest angelägna objekten, vilket är fel antal. Rätt är att länsstyrelsen sammanställer en lista varje år där de 20 översta objekten är inbördes rangordnade. I samma stycke går att läsa om Slagnäs bangård (s.64). Då saneringsåtgärder har skett för detta objekt ligger det inte längre kvar som prioriterad objekt på prioriteringslistan. Enheten förutsätter att dokumentet uppdateras utifrån nuvarande läge.

Kommunens kommentarer

Materialet bedöms dock inte påverka översiktsplanens aktualitet men kommunen kommer vid revidering av översiktsplanen säkerställa att mindre faktafel rättas till.

Totalförsvaret

MSB har med stöd av Länsstyrelsen i Västra Götaland, Forsvarsmakten samt Boverket tagit fram en vägledning för totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen. Vägledningen riktar sig till de aktörer som genom att ta fram planeringsunderlag, planer eller fattar beslut ska bevaka totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen. Vägledningens fokus är totalförsvarets civila intressen i fysisk planering. Texten riktar sig till samhällsplanerare och beredskapssamordnare med målet att stärka kunskapen om beredskapsfrågorna inom samhällsplaneringen genom tydligare och bättre processer för detta.

Totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen, MSB1646

<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/totalforsvarets-intressen-i-samhallsplanering/>

Totalförsvaret och samhällets robusthet är viktiga frågor att belysa i översiktsplaner. Samhällets beredskap bör framgå i översiktsplanen i den mån den fysiska planeringen berörs, exempelvis vad gäller reservvattentäkter och viktig infrastruktur i övrigt.

Kommunens tillgång till befintliga skyddsrum är en sådan fråga som ska belysas i översiktsplanen, de är också ett allmänt intresse enligt 2 kap. PBL. Skyddsrummen kan påverkas av ianspråktagande av mark i närheten. En karta över landets skyddsrum finns på

<https://msbgis.maps.arcgis.com/apps/instant/nearby/index.html?appid=8bfc89e7c6064bc181c6a1a6bbac2fa3&sliderDistance=1>

Kommunens kommentarer

En genomgång av vägledningen bör göras vid framtida revidering av översiktsplanen. Översiktsplanens aktualitet bedöms dock inte påverkas av detta.

Bostadsförsörjning

Sedan 2014 finns ett krav i plan- och bygglagen att det av översiktsplanen ska framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning, som enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (200:1383) ska tas fram varje mandatperiod, utgör ett viktigt underlag för detta. Arjeplog saknar formellt riktlinjer för bostadsförsörjning.

Länsstyrelsen redovisar årligen en regional analys över bostadsmarknaden i länet.

Bostadsmarknadsanalys för Norrbotten län 2022 finns tillgänglig på länsstyrelsens hemsida

[Bostadsmarknadsanalys Norrbottens län 2022 \(lansstyrelsen.se\)](#)

Kommunens kommentarer

Kommunen är medveten om att riktlinjer för bostadsförsörjning saknas men arbetar med frågan. Vid framtagande av riktlinjer kommer länsstyrelsens underlag tas i beaktande. Avsaknaden av riktlinjer för bostadsförsörjning bedöms dock inte påverka översiktsplanens aktualitet.

Social hållbarhet

FN:s barnkonvention blev svensk lag den 1 januari 2020. Av barnkonventionens artiklar anges bland annat att barns bästa ska beaktas vid alla åtgärder som rör dem och att barn ska få uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem. Barnperspektivet behöver därför integreras i översiktsplaneringen. Boverket fick under 2019 regeringen uppdrag att kartlägga och analysera exempelvis kommunernas arbete med fysisk planering och stadsutveckling i förhållande till barnkonventionen, ”Barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling, Kartläggning och analys” (2020). Rapporten återfinns på Boverkets webbplats. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2020/barnkonventionen-i-fysisk-planering-och-stadsutveckling/>

Vid uppdatering av översiktsplan bör, utöver barnperspektivet, följande viktiga frågor beaktas: Agenda 2030, integration, jämställdhetsintegrering och strategin för ett jämställt Norrbotten (vilken även inkluderar mäns våld mot kvinnor). Därutöver bör Boverkets vägledning från 2019 om brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen beaktas. Rapporten återfinns på Boverkets webbplats.

År 2018 antogs det nya nationella målet för folkhälsopolitiken som är att ”skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation”.

<https://www.regeringen.se/artiklar/2018/05/folkhalsopolitiken-ska-bli-mer-jamlik/>

Sedan 2018 har Norrbotten en Regional folkhälsost strategi, 2018–2026.

<https://www.norrbotten.se/sv/Utveckling-och-tillvaxt/Folkhalsa/Norrbottens-folkhalsost strategi/>

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/miljohalsa-och-halsoskydd/halsasom-drivkraft-for-hallbar-utveckling/samhallsplanering-och-boende/>

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/brott-och-otrygghet/>

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/medborgardialog/>
verktyg för att tidigt fånga upp viktiga frågeställningar från olika samhällsgrupper och inom olika sociala perspektiv.

<https://www.mfd.se/verktyg/metodstod/>

Sedan 2018 har Norrbotten en regional strategi för jämställdhet 2018–2023

https://www.norrbottenskommuner.se/media/1954/ja-msta-ldhetsstrategi_slutlig_low.pdf

Kommunens kommentarer

Aspekterna har arbetats in i gällande översiktsplan och eventuella förändringar kommer att tas i beaktande i kommande arbetet med revidering av översiktsplanen.

Länsstyrelsens granskningsyttrande **Kommuntäckande översiktsplan (2018)**

Länsstyrelsens granskningsyttrande 12 mars gäller i samtliga delar.

Kommunens kommentarer

Arjeplogs kommun tolkar granskningsyttrandet som att inga invändningar kvarstår och att inget behöver anmärkas i den gällande översiktsplanen.

De inkomna anmärkningarna på behov av uppdatering och revidering av skrivelser i gällande översiktsplan har noterats och kommer att tas i beaktande i arbetet med revidering av gällande översiktsplan.

Kapitel 3 Översiktsplanens aktualitet och fortsatta arbete

Aktualitet

Bedömning

Översiktsplanen (Framåt – Åvddån, Lokal utvecklingsstrategi och översiktsplan, Arjeplogs kommun, samt tillägg gällande vindkraft) bedöms ge vägledning om den avsedda mark- och vattenanvändningen, hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras, hur planen tillgodoser värdena i riksintressen och hur gällande miljö kvalitetsnormer följs. Planen bedöms också vara aktuell i förhållande till de samhällsintressen som anges i 3 kap 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 § plan- och bygglagen.

Översiktsplanen kommer således fortsättningsvis gälla.

Uppföljning, användbarhet och tillämpning

Översiktsplanen bedöms vara fortsatt aktuell och användbar för den kommunala verksamheten. Samtliga handlingar finns tillgängliga på Arjeplog kommuns hemsida: [Arjeplogs kommun, översiktsplan](#).

Vad beträffar översiktsplanens värde som styrinstrument för efterföljande planering och bygglov gör kommunen bedömningen att översiktsplanen uppfyller de krav som finns i plan- och bygglagen. Detaljeringsnivån kan dock justeras både upp och ner i framtida revidering eftersom den ibland är för detaljerad medan den i andra hänseenden inte beskriver kommunens vilja till utveckling i någon större utsträckning.

En aspekt som är mätbar och en stor fråga för kommunen är utveckling i strandnära lägen och det kan konstateras att av de senaste fem årens strandskyddsdispenser har skälet för landsbygdsutveckling i strandnära läge varit mindre än en fjärdedel för skäl att bevilja.

När det gäller frågan om hur statliga myndigheter förhåller sig till kommunens översiktsplan i sina beslut kan det konstateras att det blir allt mer vanligt att översiktsplanen används som underlag av statliga myndigheter.

Gällande det tematiska tillägget om vindkraft har enbart ett område varit föremål för etablering i kommunen.

Fortsatt översiktsplanearbete

Förändrade planeringsförutsättningar

I planeringsstrategin ska kommunen beskriva nya eller förändrade planeringsförutsättningar utifrån sin egen samhällskontext och visa på hur dessa påverkar ställningstagandena i översiktsplanen när det gäller hur mark- och vattenområden ska användas eller hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Till sin hjälp har kommunen bland annat länsstyrelsens underlag till planeringsstrategin.

ÖP-modellen och digitala översiktsplaner

Utvecklingen idag går allt mer mot digitala översiktsplaner där såväl text- som kartmaterial presenteras i en så kallad ”storymap”. Under hösten 2022 remitterades Boverkets rapport (2021:27) ”Översikts- och regionplan i en digital miljö”. I rapporten föreslås att översikts- och regionplaner ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt samt att Boverket ska ges föreskriftsrätt för området. Parallellt med detta utvecklar Boverket den så kallade ÖP-modellen som är ett förslag på hur geografisk planinformation kan struktureras på ett enhetligt sätt för att skapa möjligheter att utbyta information digitalt och skapa effektivare processer. Kommunen bör ha som ambition att göra så mycket material som möjligt tillgängligt digitalt och ska följa eventuella framtida lagförändringar gällande digitalisering.

Nya antagna kommunala strategier/program/planer som kan påverka översiktsplanen

Följande styrdokument och beslut som kan ha betydelse för översiktsplanering har antagits av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige sedan översiktsplanen antogs 2018-04-23:

- Lekplatsprogram, kommunfullmäktige 2020-06-25 § 64.
- Lokala ordningsföreskrifter, kommunfullmäktige, 2023-02-27 §5.
- Kommunikationsplan, kommunstyrelsen 2022-06-13 § 91.
- Kompetensförsörjningsplan 2023 – 2026, kommunfullmäktige 2022-06-27 § 58.
- Biblioteksplan 2023 – 2026, kommunfullmäktige 2023-06-26 § 60.
- Information och riktlinjer om anläggningar för utvinning av värme eller kyla, miljö- bygg och räddningsnämnden maj 2021.
- Riktlinje för alkoholserving (serveringstillstånd), miljö- bygg och räddningsnämnden 2023-10-24 § 124.
- Riktlinje för ansökan om dispens från årlig kommunal slamtömning, miljö- bygg och räddningsnämnden 2022-02-22 § 18.
- Riktlinje för ekonomisk ersättning för post- och matbefordran för fastboende i väglöst land, kommunstyrelsen 2022-04-06 § 59.
- Riktlinjer för exploateringsavtal och markanvisningsavtal, kommunfullmäktige 2022-10-31 § 83.
- Riktlinjer för handläggning av skrotbilar, miljö- bygg och räddningsnämnden 2021-10-19 § 102.
- Riktlinjer för vägbelysning, kommunstyrelsen 2021-04-12 § 50.

- Styrdokument för krisberedskap 2023 – 2026, kommunfullmäktige 2020-02-24 § 10.
- Planeringsförutsättningar 2023 – 2023, kommunfullmäktige 2022-06-27 § 52.
- Planeringsförutsättningar 2024 – 2027, kommunfullmäktige, 2023-04-24 § 30.

Vid framtida revidering av översiktsplanen bör kommunen beakta om eventuella justeringar är nödvändiga i översiktsplanen med anledning av detta. Inget av dokumenten bedöms dock påverka översiktsplanens aktualitet.

Nya offentliga strategier/program/planer som kan påverka översiktsplanen

Utöver vad som framgår i Länsstyrelsens underlag kan nedan listade icke-kommunala dokument ha betydelse för det framtida arbetet med översiktsplanen.

Nationell strategi för hållbar regional utveckling

I mars 2021 överlämnade regeringen skrivelsen ”Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 till riksdagen. Strategin med dess strategiska områden och prioriteringar är vägledande för inriktningen av de regionala utvecklingsstrategierna. Vid framtida revidering av översiktsplanen bör det undersökas om några justeringar ska göras med anledning av den nya nationella strategin.

Norrbottnens livsmedelsstrategi för 2022–2030 med tillhörande handlingsplan

Norrbottnens livsmedelsstrategi publicerades 2022-03-02 med visionen ”Mer norrbottnisk mat på tallrikarna”. I tillhörande handlingsplan presenterades åtgärder för att nå målen. Åtgärderna som rör kommunerna omfattar allt från beredskapsplanering för livsmedelsförsörjningen, nödvattenplanering, att öka ungdomars kunskap om hållbar mat, att produktionen av norrbottnisk mat ska ses som en viktig strategisk fråga samt att jordbruksmark ska värnas.

Beredskapsplan 2023–2026 (Region Norrbotten)

Beredskapsplanen utgör styrdokument för att Region Norrbotten ska kunna utföra sitt uppdrag under hela händelsekedjan från krisberedskap till skärpt och högsta beredskap. I framtida översiktsplanearbete kan det vara bra om mark- och vattenanvändningen tar hänsyn till de kris- och krigsberedskapsmål som finns inom regionen för att vara anpassade för framtiden.

Strategi SMART SPECIALISERING i Norrbotten (Region Norrbotten).

Strategin för smart specialisering handlar om att regionen ska arbeta utifrån vilka styrkor (specialkompetens) och konkurrensfördelar som finns i regionen samtidigt som den ska lägga grund för att visa på sådant som inte testats tidigare. Dokumentet ger en bild över vad Norrbotten är bra på och vid framtida översiktsplanearbete kan det vara värt att undersöka noggrannare vad för näringar som verkligen är gångbara och värda att satsa på.

Pågående kommunala och icke-kommunala strategier/program/planer samt framtida övervakning

Behov av justeringar för att överensstämna med antagna detaljplaner

Kommunen har inte antagit några detaljplaner som går emot gällande översiktsplan, men eventuella framtida detaljplaner som inte följer översiktsplanen ska särskilt hänsyn tas inför revidering av översiktsplanen.

Fördjupad översiktsplan över Jäkkvik

Kommunen har inlett arbete med att ta fram en fördjupad översiktsplan över Jäkkviks tätort. Den fördjupade översiktsplanen kommer vid eventuellt antagande gälla för det specifika området och den kommunövergripande översiktsplanen slutar således gälla för Jäkkvik.

Inkomna önskemål om justeringar i ÖP (från allmänhet/företag/föreningar)

Sedan översiktsplanen antogs har inkomna önskemål om förändringar/uppdateringar framför allt handlat om utökning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Det är omkring 20 områden som ligger för vidare utredning, antingen i revidering av översiktsplanen eller som ett tematiskt tillägg.

Renhållningsförordning (avfallsplan)

Alla Sveriges kommuner är enligt miljöbalken och avfallsförordningen skyldiga att ha en renhållningsordning som består av en avfallsplan och renhållningsföreskrifter. Innehåller i avfallsplanen specificeras i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:6) ”Föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall”. Avfallsplanen ska ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. Gällande renhållningsförordning antogs 2008-04-21 och arbetet med att ta fram en ny pågår.

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Arjeplog kommun har i dagsläget inga riktlinjer för bostadsförsörjning, det har startats upp ett arbete med att ta fram riktlinjer. Enligt lagen om kommunens bostadsförsörjningsansvar (200:1383) ska kommunerna ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning varje mandatperiod, vilket innebär att riktlinjen som är under framtagande kommer vara aktuell fram till ordinarie val 2026 och efterföljande mandatperiod.

Strandskyddslagstiftningen och landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Kommunen är av uppfattningen att strandskyddslagstiftningen som den är utformad idag är sämre anpassad för glesbygdskommuner med lite exploatering. Ett nytt förslag till ändring i lagstiftningen röstades ner av riksdagen 2022. Strandskyddsfrågan bör bevakas då eventuell ny lagstiftning i frågan kan påverka hur kommunen kan och bör arbeta med frågan i översiktsplanen. För att kommunen ska lägga resurser på att ta fram nya områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i ett separat tillägg kommer det ske när konkreta planer finns som verkligen leder till utveckling i kommunen.

Vattentjänstplan (VA-plan)

Varje kommun ska enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) ha en vattentjänstplan. Eftersom denna bestämmelse ändrades relativt nyligen har Arjeplog inte antagit någon vattentjänstplan men planering för att ta fram en pågår.

Vindkraft

Under de senaste åren har det från nationellt håll i olika sammanhang diskuterats hur lagstiftningen bör förändras för att främja vindkraftsutbyggnaden. Den 27 april 2023 lämnades utredningen ”Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften” över till klimat- och miljöministern och 3 maj 2023 berättade ministern på en pressträff att regeringen tillsatt en utredning för effektivisering av tillståndsprocesserna för havsbaserad vindkraft. Eftersom vindkraftfrågan är högst aktuell i Sverige bör den bevakas då eventuell ny lagstiftning kan påverka hur kommunen kan och bör arbeta med frågan i översiktsplanen.

Bilagor

Energimyndigheten

Försvarsmakten

Klimat effekter Arjeplog

Länsstyrelsen

Planeringskatalogen_export_2022-09-01_Arjeplog_2018-01-01

Sametinget

SMHI

Sweco Metodik för analys i excel. Klimatförändringarnas påverkan på Norrbottens kommuner

Tillväxtverket

Trafikverket